

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників
«Створення травмочутливого освітнього простору»

Розробник: Громадська організація «Інститут миру і порозуміння»

Пояснювальна записка

У надзвичайних ситуаціях освіта є одним з головних факторів психічного та фізичного захисту дітей. Освітній процес має здійснюватися таким чином, щоб створити для учнів безпечне та стабільне середовище у розпал кризи, допомогти відновити відчуття нормальності, гідності та надії, забезпечуючи як безперервність навчання, так і соціально-емоційну підтримку.

Організація травмочутливого освітнього середовища у закладі освіти має на меті не тільки підтримку емоційного благополуччя школярів, створення сприятливих умов для розвитку, а й, в першу чергу, спонукати до формування та вдосконалення стресостійкості та життєстійкості, які є критично значущими у часи криз та викликів.

Щоб стати середовищем чутливим до травмивного досвіду школа має здійснити своєрідну еволюцію, пройти шлях від місця, де навчаються та навчають до простору, в якому створюється середовище сприятливе для того, щоб вчитись та вчити, а разом і взаємодіяти, спілкуватися та, зрештою, бути. І багато українських шкіл вже на цьому шляху.

У контексті реалій та викликів воєнного часу постала необхідність підготувати педагогів до роботи з наслідками травмивного досвіду як дітей так і свого особисто.

Для цього важливо організувати комфортну міжособистісну взаємодію між учителем та учнем, що допоможе дитині подолати психічний, емоційний або психологічний стрес, а також забезпечить для неї відчуття особистої безпеки, страх втратити яку був викликаний сьогочасними подіями.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти **«Створення травмочутливого освітнього простору»** розроблена на основі сучасної державної освітньої політики відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.), постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

Цільова аудиторія: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти

Форма навчання: онлайн навчання із застосуванням навчальної «Мирна школа» платформи. Особливості організації освітнього процесу за цією програмою є застосування Навчальної платформи <https://safeschools.theworkademy.com/courses/course/4621>. Навчальна платформа містить короткий опис тем, завдань, вправ, додаткові матеріали та коментарі до тем для досягнення очікуваних результатів. Програми, відео та презентації.

Програму освітньої діяльності розроблено з урахуванням принципів цілісності, системності, технологічності та варіативності, подано у взаємозв'язку цільового, змістового, технологічного та

контрольно-аналітичного компонентів, розроблених на основі компетентнісного підходу.

Головна ідея підвищення кваліфікації педагогічних працівників полягає у забезпеченні особистісно-професійного розвитку та саморозвитку суб'єктів освітнього процесу, з урахуванням професійного досвіду, індивідуальних запитів та потреб, державних вимог в галузі освіти задля ефективної реалізації трудових функцій.

Метою програми є розвиток загальних та професійних компетентностей педагогічних працівників закладів освіти, необхідних для організації освітнього процесу на основі травмачутливого та відновного підходів, надання ефективної психологічної підтримки здобувачам освіти.

Завдання:

- розуміти важливість створення травмачутливого освітнього простору та основних механізмів його розвитку;
- усвідомлювати важливу роль в моделі «Мирна школа» відновного підходу у формування стосунків та створенні травмачутливого освітнього простору;
- сприяти ефективному вирішенню поширених труднощів в класі, в тому числі, пов'язаних з війною;
- розвивати емоційну компетентність учнів та навчитись менеджерувати емоційний клімат в класі;
- формувати в учнів життєву стійкість, наповнювати їхню діяльність змістовними і ресурсними активностями.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС)

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

Загальні: здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до ціннісно-світоглядних орієнтацій; здатність до розвитку особистісного потенціалу, самореалізації, професійного лідерства та досягнення успіху; здатність знаходити нові творчі підходи до вирішення професійних завдань в освітньому середовищі; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності в освітньому середовищі; здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо; здатність навчатися впродовж життя, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Фахові: професійно-педагогічні, комунікаційні компетентності, здатність здійснювати ефективну взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу; здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; вміння ефективно реалізовувати поставлені завдання для забезпечення якості освітнього процесу; оволодіння практичними знаннями та вміннями щодо впровадження травмачутливого і відновного підходів в організації освітнього середовища.

Орієнтовний розподіл годин за видами діяльності

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год., з них: 18 год. - онлайн навчання, 12 год. - самостійна робота та підсумковий контроль.

Програма курсу

підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «**Створення травмочутливого освітнього простору**»

№ з/п	Назва тем	Кількість годин		
		Онлайн навчання	Індивідуальна (самостійна) робота	Усього
1.	Травма. Вплив травми на поведінку та навчання	3	2	5
2.	Травмачутлива освіта. Зцілюючі класи	3	2	5
3.	Технології та інструменти у моделі зцілюючих класів	3	2	5
4.	Застосування моделі «Мирна школа» у закладі освіти	3	2	5
5.	Інструменти та практики моделі «Мирна школа» для створення травмочутливого освітнього простору	3	2	5
6.	Практичне застосування відновного підходу у закладі загальної середньої освіти	3	2	5
	Усього	18	12	30

Система та критерії оцінювання результатів навчання педагогічних працівників

Оцінювання результатів навчання здійснюється за результатами виконання обов'язкових завдань після кожної теми на навчальній платформі <https://safeschools.theworkademy.com/courses/course/4621>. За результатами успішного проходження підвищення кваліфікації (за наявності виконання всіх завдань та 70 % правильно виконаних тестових завдань) видається сертифікат.

Авторки курсу

Єлизавета Коваль, тренерка та методолог проекту «Мирна школа».

Надія Лунченко, завідувачка лабораторії прикладної психології освіти Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України, кандидат психологічних наук